Прэзентацыя падрыхтавана І. Я. Андрэевай

Адкуль пайшлі назвы нашых гарадоў

Мая Радзіма — Беларусь

4 клас

Образовательная компания «Содействие»

МЭТА: пазнаёміць вучняў з паходжаннем назваў сучасных абласных цэнтраў — Гомеля, Брэста, Гродна.

ЗАДАЧЫ:

— правесці знаёмства вучняў з летапіснымі звест-камі пра найбольш старажытныя беларускія гарады, а таксама з народнымі паданнямі і даследаваннямі вучоных аб паходжанні іх назваў;

— паказаць, якую ролю ў развіцці гарадоў адыгралі рэкі;

— развіваць уменне выдзяляць галоўнае ў вывучаемым матэрыяле, фарміраваць першапачатковае ўяўленне аб сістэмным падыходзе, які ўжываецца пры вывучэнні гісторыі;

— выхоўваць цікавасць да гістарычнага мінулага беларускай зямлі, павагу да нашых продкаў — людзей працавітых, руплівых і таленавітых, якія ўзводзілі гарады, развівалі рамяство і гандаль, клапаціліся, каб багацела і квітнела Бацькаўшчына.

Образовательная компания «Содействие»

Праверка дамашняга задання

Образовательная компания «Содействие»

Мінск

Образовательная компания «Содействие»

Магілёў

Образовательная компания «Содействие»

Віцебск

Дзённік падарожжа па гарадах Беларусі

Маршрут	Назва горада	Дата ўзнікнення	Паходжанне назвы	Вывады
1	Полацк	862 г.	рака Палата	
2	Тураў	980 г.	князь Тур рака	
3	Мінск	1067 г. 974 г.	Менка, млынар Менеск, «мена» — мяняць рака Віцьба	
4	Віцебск		магіла Льва,	
5	Магілёў	1267 г.	князь Могій	
6	Гомель			
7	Брэст			
8	Гродна			

Образовательная компания «Содействие»

Хутчэй за ўсё, назва **Гомеля** паходзіць ад назвы ракі (ручая) **Гамяюк**, што ўпадае ў раку Сож неда-лёка ад гістарычнага цэнтра горада. У гістарычных крыніцах зафіксаваныя і іншыя назвы: Гомь, Гом’е, Гомій, Гомей.

Образовательная компания «Содействие»

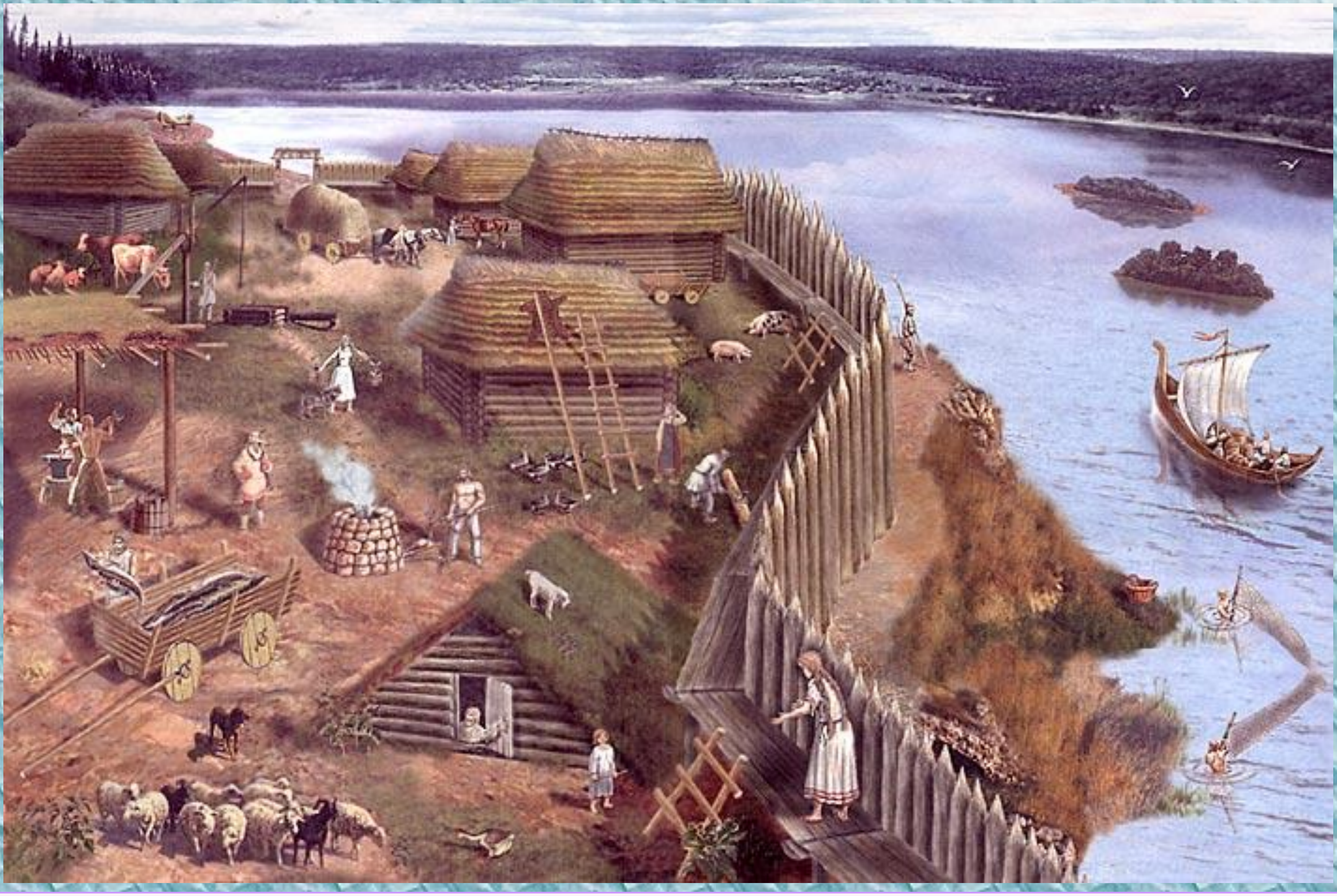

На беразе ракі Сож знаходзілася некалі адно з самых старажытных паселішчаў радзімічаў, якое паступова разраслося і пераўтварылася ў горад.

Образовательная компания «Содействие»

Дакладная дата заснавання Гомеля невядома. Першыя ўзгадкі пра Гомель датуюцца **1142 г.**, калі ён уваходзіў у Чарнігаўскае княства.

Образовательная компания «Содействие»

Нацыянальны банк у Гомелі

Образовательная компания «Содействие»

Палац Румянцавых і Паскевічаў

Образовательная компания «Содействие»

Петрапаўлаўскі сабор

Образовательная компания «Содействие»

Образовательная компания «Содействие»

Плошча сучаснага Гомеля — 113 $км^2$. Насельніцтва — 493,7 тыс. чал.

Образовательная компания «Содействие»

Цырк у Гомелі

Образовательная компания «Содействие»

Герб Гомеля

Образовательная компания «Содействие»

Дзённік падарожжа па гарадах Беларусі

Маршрут	Назва горада	Дата ўзнікнення	Паходжанне назвы	Вывады
1	Полацк	862 г.	рака Палата	
2	Тураў	980 г.	князь Тур	
3	Мінск	1067 г.	рака Менка, млынар Менеск, «мена» — мяняць	бітва на Нямізе
4	Віцебск	974 г.	рака Віцьба	
5	Магілёў	1267 г.	магіла Льва, князь Могій	
6	Гомель	1142 г.	мель, ручай Гамяюк	
7	Брэст			
8	Гродна			

Образовательная компания «Содействие»

Упершыню **Брэст** згадваецца пад назваю «Берестье» (бел.: Бярэ́сце або Бе́расце), таксама ўжывалася назва Брэст-Літоўск. У 1921 годзе горад атрымаў новую назву — Брэст-над-Бугам, якая праіснавала да 1939 года.

Образовательная компания «Содействие»

Упершыню згадваецца пад **1019 г.** у «Аповесцi мiнулых гадоў». Гарадзiшча старажытнага Бярэсця знаходзiлася на невялiкiм мысе, якi ўтварыўся пры злiццi Мухаўца з Заходнiм Бугам.

Образовательная компания «Содействие»

Вяз (ільм, бераст) — вучоныя лічаць, што ад гэтага дрэва паходзіць назва горада.

Образовательная компания «Содействие»

Брэстская крэпасць

Образовательная компания «Содействие»

Образовательная компания «Содействие»

Плошча сучаснага Брэста — 73,7 $км^2$. Колькасць насельніцтва — 313 тыс. чалавек. На тэрыторыі гора-да — 3 памежных пункта пропуску праз дзяржаўную мяжу Рэспублікі Беларусь.

Образовательная компания «Содействие»

Герб Брэста

Образовательная компания «Содействие»

Дзённік падарожжа па гарадах Беларусі

Маршрут	Назва горада	Дата ўзнікнення	Паходжанне назвы	Вывады
1	Полацк	862 г.	рака Палата	
2	Тураў	980 г.	князь Тур	
3	Мінск	1067 г.	рака Менка, млынар Менеск, «мена» — мяняць	бітва на Нямізе
4	Віцебск	974 г.	рака Віцьба	
5	Магілёў	1267 г.	магіла Льва, князь Могій	
6	Гомель	1142 г.	мель, ручай Гамяюк	
7	Брэст	1019 г.	бяроста, дрэва бераст	
8	Гродна			

Образовательная компания «Содействие»

Образовательная компания «Содействие»

Старабеларускія назвы горада **Гродна** — Горадзен, Гароднія — магчыма, паходзілі ад словаў «гарадзіць», «агароджваць», таму што горад знаходзіўся на мяжы беларускіх зямель і на яго часта нападалі ворагі. Ён будаваўся як умацаванне, агароджанае месца, гарадзішча.

Образовательная компания «Содействие»

Паводле археалагічных даследаванняў, паселішча на Замкавай гары пры ўпадзенні ракі Гараднічанкі ў Нёман узнікла ў другой палове — канцы XI ст. Упершыню ўскосна згадваецца ў Іпацьцеўскім летапісе пад **1127 г.** як цэнтр Гарадзенскага княства.

Образовательная компания «Содействие»

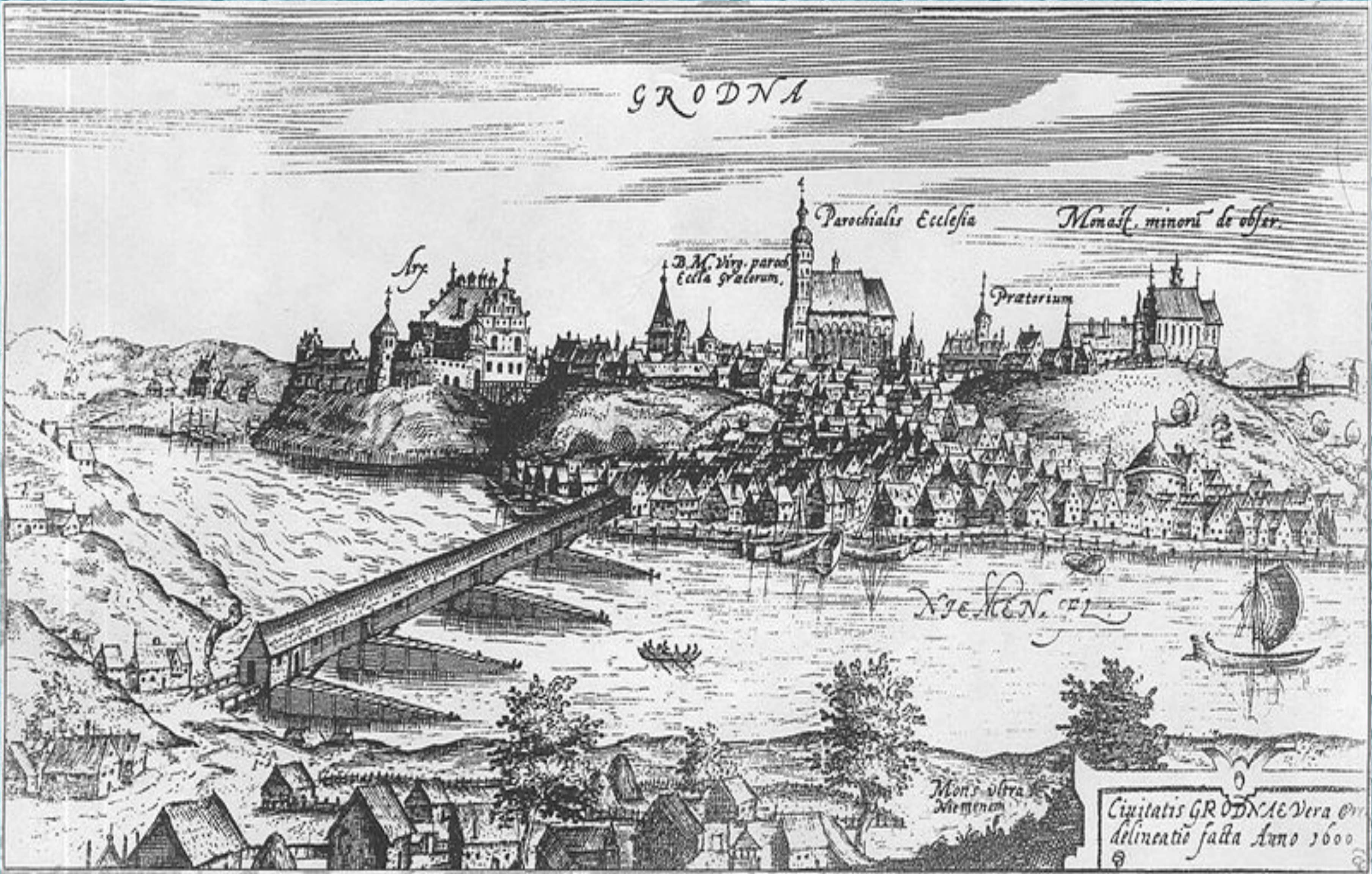

Гродна (XVI ст.)

Образовательная компания «Содействие»

Рака Нёман, на беразе якой размешчаны горад.

Образовательная компания «Содействие»

Цэнтр горада

Образовательная компания «Содействие»

Захавалася звыш 400 аб’ектаў гісторыі і архітэктуры, якія ахоўваюцца дзяржавай. Старая частка горада ў 1988 г. Была абвешчана помнікам горадабудаўніцтва і культуры.

Барысаглебская (Каложская) царква

Образовательная компания «Содействие»

Стары замак (1570—1580 гг.)

Образовательная компания «Содействие»

Фарны касцёл

Образовательная компания «Содействие»

Каралеўскі палац (Новы замак)

Образовательная компания «Содействие»

Касцёл брыгітак (XVIII ст.)

Образовательная компания «Содействие»

Плошча сучаснага Гродна — 142 км². Колькасць насельніцтва складае 338 тыс. чалавек.

Образовательная компания «Содействие»

Дзённік падарожжа па гарадах Беларусі

Маршрут	Назва горада	Дата ўзнікнення	Паходжанне назвы	Вывады
1	Полацк	862 г.	рака Палата	
2	Тураў	980 г.	князь Тур	
3	Мінск	1067 г.	рака Менка, млынар Менеск, «мена» — мяняць	бітва на Нямізе
4	Віцебск	974 г.	рака Віцьба	
5	Магілёў	1267 г.	магіла Льва, князь Могій	
6	Гомель	1142 г.	мель, ручай Гамяюк	
7	Брэст	1019 г.	бяроста, дрэва бераст	
8	Гродна	1127 г.	гарадзішча, агароджанае месца	

План даследвання

1. Самы старажытны горад. ***Полацк, 862 г.***
2. Самы малады горад. ***Магілёў, 1267 г.***
3. Гарады, якія носяць назвы рэк. ***Полацк, Віцебск, Мінск.***
4. Горад, які з'яўляецца сталіцай. ***Мінск.***
5. Гарады — абласныя цэнтры. ***Брэст, Віцебск, Гомель, Гродна, Магілёў, Мінск.***

Образовательная компания «Содействие»

Дзённік падарожжа па гарадах Беларусі

Мар-шрут	**Назва горада**	**Дата ўзнікнення**	**Паходжанне назвы**	**Вывады** самы старажытны
1	Полацк	862 г.	рака Палата	
2	Тураў	980 г.	князь Тур	
3	Мінск	1067 г.	рака Менка, млынар Менеск, «мена» — мяняць	бітва на Нямізе, сталіца, абласны цэнтр абласны цэнтр
4	Віцебск	974 г.	рака Віцьба	абласны цэнтр
5	Магілёў	1267 г.	магіла Льва, князь Могій	абласны цэнтр
6	Гомель	1142 г.	мель, ручай Гамяюк	абласны цэнтр
7	Брэст	1019 г.	бяроста, дрэва бераст	абласны цэнтр
8	Гродна	1127 г.	гарадзішча,	

Адкуль пайшлі назвы нашых гара

1. Назвы рэк.
2. Імя князя.
3. Паданне.
4. Назвы раслін, жывёл.

Образовательная компания «Содействие»

Чаму, на вашу думку, назвы многіх гарадоў паходзяць ад назваў рэк?

1. Нашы продкі славяне сяліліся на берагах рэк.
2. Рыбная лоўля — важны занятак чалавека.
3. На беразе рэчкі лягчэй было ўмацаваць паселішча.
4. Рэкі былі галоўнымі шляхамі зносін.

Образовательная компания «Содействие»